

Sara kesarēma kišayya COVID-19 kwa boodeta kokadattasi darída

Ayokkomabbu nītēnasi šōnuuna magáda: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/if-you-are-sick/steps-when-sick.html>

COVID-19 sára kesarēna aw COVID-19 niinamende kokkalo keyayya, íteyalanā ígideyalanā kokosiima kwe darídasiddabbu dargaala derñamma nekédenaye goñneeda:

hakiima kōntókasi kišamma kišayya íteyokaala gooda.

- **íteyokaala gooda.** COVID-19 iibiniima kwa artidiyé sara ayokkomóka kiisarēnanno hakiima fūlkudana koytemmiyoka ítókaal goommabbu šón konáabóna. Hakiima nókkontínókasi kišayya dítta, íta kín nišaame. Agaara arte okosima wágela sóolinumey.
- **Uleyasi dóggógóda.** Haakada kika ide okodoka kóddima naydaadana kino.
- **Kógóšamale kišayya hakiima fūlkuda kokéela.** Hakiima fūlkuda wága niimma anáabbu Doktoreyata telefona kiya. Lakíin, haakada tagāma niinayya aw báda alémata aññaade niinnaya, fanaka etéetala kodāda niitenasí 911 ta kiya.
- **Agaara agudda serube (awtobúusana, babúúrana . . . eke) nafódakáñkinná,** rkwa boodette makintaala agúdañkinná áw taxi-nafódakáñkinná dóggógóda.

Íteyaala kokosima kwa boodeñkinná šigideñkinná íñálleya kátawá.

- **Šónuma kallá, kwa boodeñkinna ítá šigideñkinna battadakí** ítá íssega ellokala gooda. Kosimaale kišayya, ukadurá-ítá (šakáka) íñálleya nafóda kika. Adagaala kišaano ítaala kišayyaná kwa boodená ítá šigidena okosiima wágata niinasi kogóšayya, udeyana boboneyana gadiíba kofóda šiintanabbu kótóma.
 - Íta šigíde eññabbu kilílikima kokéele niinayya, COVID-19 and Animals” suma websaytowalle kintí: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/faq.html#COVID19animals>

Bádeya alémate kotule.

- **COVID-19 alémata okotakemowaye kín kosana ula tokómana sókomasúuna.** Haakada tagámá báda alémata taggíma kišaama sábbatasi, hakiima fūlkuda niitendaada
- **Doktoreyena ígideyaala kokosiima hakiima asānena ésóna gomata búubiya fayyada.** Ígideyaala kokosima hakiima antaté báda alémate nokotuleki edettowaye nišōnasi šón kokokeelana.

COVID-19 kolalá fūlkuda niitenasi hayda-sa alémata gerbēbowaye kín uleyaala kōntíima kišayya lúudíttabbu hakiima fūlkuda kiite.

Kolalá fūlkuda niitenasi hayda-sa kesōna báda alémata gerbēbowaye*:

- Haakada tagāma
- Soga koñáada míncçítta
- Urfa-mānya aw atoodañkín fēda kekaylona
- Udeya aw gadiíbeyá humma keyāna

**Inna derñadená báda alémate búubiya sókomasumamme. Lawá kesooma báda alémata gerbēba bödele niinnayya Doktoreyasi kisāsa.

Sára gerbēba kesareyya, 911 ta kiya. Sára gerbēba kesarebbu 911 tá niyāññala, woyna telefóna nawsuma kowassi (operetera) COVID-19 niinama kišamowa aw niinamende kokkalo keyamowa kisāsa. Šōnumale kišayya, hakiima asāne olínala gadiíba kofóda šintana kófó.

Doktoreyata niimma anábbu telefona kiya.

- **Ekkena telefóna kiya.** Díima díima komíin goomma fūlkuda ójaba artidiye uya aññadeta kifeegedana aw telefónokabbu kintíina.
- **Uya aññadata šón niñegedannima hakiima fūlkuda ojabale niinayya, Doktoreya saná-ítata telefóna kiya.** Inna saná-ítowa diné uliyana hakiima kōnta koliina kwa boodena darímunasi kidadíina .

Sarína nišayya, gadiíba kofóda šintanabbu boboneyana udeyana kófó.

- **íteyaala Kwa boodená šigidena (tayaná alyugena) agasála goonūnasi kusúba kišayya gadiíba kofóda šintanabbu boboneyana udeyana nokofónada (íteyokaala kišayyana).**
- **Íñálleyale nišayya gadiíba kofóda šintana nokofónasi kogóošamme.** Kokālasi, haakada tagāma sabábabbu gadiíba kofóda šintána nokofónasi šónumma kišayya, kosa kosanumalana attíšadalana kótóma. Ka boodeñkin añúsuyya mētere 2 kalla battada. Inna ígideyala kokosima kwesi bádowañkin darídala kedādina.

Abbedasi: Inna COVID-19 laga sāsiyala salaasuma fanakēnalle hakiima-ítá gadiíba kofóda šintāne Hakiima asānena bádínnette weykéekabbu kosāna goomma kwena bilókasi kodórkema. gadiíba kofóda šintaná šarbabbu aw šašabbu šón nussu nikāna.

Kosa kosanumalana attišadalana gadiibeya kótóma

- **Kosa kosanumala aw attišadala** udeyana boboneyana fomfona örgatabbu kófó.
- **Nafón nikama fomfona örgatowá** alémata kotúuma aškawa woyddadela fáda.
- **Lúuditta koneye kólá** biyabbuna sabúunabbuna añúsuyya sekende 20si kólá. Sabúunana biyana koyténima kišayya, koneye alkola 60% kíinama Hand-sanitizer bu kóssú.

Díimaala koneye lúša kibiini.

- **Díimaala koneye** biyabbuna sabúunabbuna añúsuyya sekende 20si kólá. Ide inna šádiya, fomfona fiinuma kúulabbuná kosalana attišadalana nokotomama kúulabbuná, ukadura ita kín nišama kúulabbuna; ide okodóka ñaada nussúmma aw niññamma anabbu niminínasi kogóšina ndéya.
- **Sabúunana biyana koyténima kišayya** hand sanitizer nafóoda kika. Áñúsuyya, 60% alkóla kíinama hand-sanitizer nafóoda kikkí, koneya udúmaliya kofúlú báttí ašík ilabenata tokaada.
- **Sabúunana biyana nafóodaka, atawe búubiye kín maydowa dēya,** búubiya kín koneye[4]waabbu kontíima šiina kiinayya.
- **Kona šiininabbu** weyena, boboneyana, udeyana[4] káfadañkín dóggógóda.

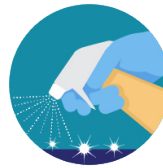
Íteya dāte kwa bōdesi nišoomey.

- **Haláttena, biya kúbaytena, šāya kúbaytena, ñaada šanēna, aškumānena, aw arānta seséena (ansóole)** kwa boodette nafóon nikame.
- **Inna datenaye nafóon nikaama kúulabbu sabúunabbuná biyabbuná mayda kiiniše** aw date-iša mašinála (dishwasher) kúutu.

Mind'arta kokosanēna wāgowayesi uyíikelda tokaada kuususu.

- **Woyna mind'arta kokosanēna wāgeda súudeya ítáná ukadúrá ítáná kokosimowayesi** tokaadaki jermise kiiyyafásuna sáda fuuda. Kwa ella íteyala kokosima samára wāgowa; lye díttá súudeya ítáná ukadúrá ítáná ussu kesóondadamme.
- **Fúlkuda saná ayniye kín ella** bádina sūda tía kussuna hēsuma kišayya kogóšamokala kišandaada. Woyna fúlkuda saná ayniyowa bádina ukadúrá ítá kusunala gadíiba kofóda šíntana kollíndaada ide bádina nafóos kikaama kúulabbu fanaka kiše lúúsundaada

Mind'arta kokosanena wāge dimowaye: telefonena, remot kontorollena, tǎbalena, ítá-údá kóbíindadena, ukadúrá ítá túbbona, šikáaka gōddabadena, komodínena, tabletana, kompitara lattidadena sokómasuma ndéya.

- **Kokóba, kafa, aw ulañkín kišāma akkotura ussum kíinama búubiya kussuki** jermise kiiyyafásuna sáda fuuda.

- **Ítá lúušodalana jermise kiiyyafásuná sādēna nafóoda kika.** Nussuna dātowa álába kišayya waagowa sabúunabbuna biyabbuna kiišē. Báttí ítala nafóon mikama jermise kiiyyafásuna sáda fuuda.
 - Lúušóda ayšēne ardiyabbu nafóon nikanasi ayšēnowayela takomma edéttowaye maydabbu kikiida goññeeda. Kemikala árte jermise oocunasi tokamma wāgowa fanaka añudesi dirgiya goosuna kogóšake. Ide artidiye, kemikalowaye nafóon nikanala kona gūwante nokowēnasina wageyowa koddima šimala kíinámowa nitalalínasina kogóšamowa kasootina.
 - EPA-la kokolattama ítá lúšoda sādē mayda kosanana kogóšake.

Íñálla katawa kín nišāna tabíle

- **COVID-19 koynaki ítiyaala goomma kwe (íñálliye kokkatawame)** inna damanenayela íñálla katawa kín šón kosāna:
 - **Bádowa kwa boodeta šan noolanasi šónunana šónunnimana** jaraba fínta nimíninasi šónunnima kišayya inna dāte sattenaye tillamma kúlabbu ítá kín šón nišāna:
 - Añúsuyya sāte 72 si ula tokómitta (Inna abbariya ula tokóma keelena añkorada nikammabbu uye satte udumaliya ula tokóma níinamma kišayya)
 - NÁ
 - Báda alémata bōdele kále kesoyya (kokálasi, kosā aw haakada bōra tōmowale ewiyya)
 - NÁ
 - báda alémate ekkena kóntímowa kín añúsuyya uye 10 šáske.
- **Atiile kwa boodeta šan noolanasi šónunabessa** nitalalínasi jaraba fínta nimíniñña kišayya inna dāte sattenaye tillamma kulabbu ítá kín šón nišāna:
 - Ula tokóma níinamme (ula tokóma keelena añkorada nafóon nikammabbu)
- NÁ
- Báda alémata boodele kále kesoyya (kokálasi, kosa aw haakada bora tomowale ewiyya)[
- NÁ
- Bádowa níinatta kišāma, jaraba fínta kašide bāre sāte 24 agasála niiteyya. Doktoeyya CDC usúula-edétte goññesuna.

Damana búubiyala, ígideyala kokosima afita fúlkuda saná ántaate oolama usúula-edétte goññēda Íñálla kátawañki nišānasi fádakoma níkanasí, Dokotoreyasina, Istetasina ígideyaala kokosima hakíima fúlkuda magadesina gomatonun daada. Wagēyala kókana fádakomowa ígideyala kosima afita damanowalle kotínkišama ndéya.